

Nr 214.

Av herr **Eriksson** i Grängesberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 78, med förslag till lag om skyddskoppympning.

I proposition nr 78 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen antagande av ny lag om skyddskoppympning. Lagen har till syfte dels att genomföra mera betryggande former för ympningens utförande, dels ock att åstadkomma ett effektivare och mera omfattande ymptvång, än vad som nu gäller.

Vad lagen i förstnämnda avseende föreskriver om att ympning i regel skall vara kostnadsfri och utföras av läkare samt ske med animal vaccin är att hälsa med odelad tillfredsställelse. Den betydande utvidgning av nu gällande ymptvång, som lagen föreskriver, måste däremot väcka allvarliga betänkligheter. För närvarande gäller sådant tvång endast beträffande barnen. Nu föreslås bibehållande av obligatorisk ympning av barnen genom skärpta bestämmelser för att få lagen effektiv. Därjämte föreslås att revaccinering skall företagas icke endast vid hotande eller utbruten epidemi utan för stora medborgargrupper utan avseende härpå. Frånsett vilken uppfattning man än kan hysa beträffande ympningens skydd för smittofara, synes icke de senaste årtiondenas erfarenhet om smittkoppornas förekomst i vårt land motivera så väsentliga skärpningar av ymptvånget.

Av den statistik, som medicinalstyrelsen anfört, framgår, att smittkopporna numera förekomma i vårt land ytterst sällan. Under åren 1895—1910 inträffade sålunda endast 132 sjukdomsfall, varav med dödlig utgång 15. Huruvida dessa lyckliga förhållanden bero på skyddskoppympningen eller andra omständigheter, lär icke den mest övertygade vaccinationsivrare kunna med visshet avgöra. Anledningen till smittkoppornas ringa förekomst må nu vara ymptvånget eller förbättrad hygien i allmänhet, den är i alla fall ett faktum.

Mot läkarvetenskapens bestridande bör emellertid icke regering och riksdag avskaffa allt ymptvång, men statsmakterna ha både rätt och plikt se till, att detta tvång icke utsträckes längre än vad förhållandena nödvändigt påkalla.

Vid bedömande av denna fråga får icke förglömmas, att många samvetsgranna och lojala medborgare anse skyddskoppympningen vara för dem och deras barn ytterst hälsofarlig. Dessa deras farhågor äro måhända ogrundade, men även om så är, synes icke under normala förhållanden behov föreligga, att samhället våldför deras övertygelse. Lagstiftaren får icke glömma, att all vetenskap — läkarvetenskapen icke undantagen — kan begå misstag. Läkarne kunna dessutom icke med bestämd visshet fastslå, att ympningen är fullt effektiv mot smittofara, icke heller kunna de förneka, att ympning i vissa fall kan medföra hälsofara. Med dessa fakta för ögonen och då smittkopporna förekomma i så ringa omfattning i vårt land, måste lagstiftaren göra sig den allvarliga frågan om verkligt behov föreligger att tvinga föräldrar mot deras allvarligaste övertygelse att låta ympa sina barn.

Medgivande för myndigheterna att vid fara för epidemi eller då sådan redan utbrutit i viss utsträckning påbjuda allmän tvångsvaccinering synes vara motiverad. Om ett lagbud i sådant syfte blir gällande, bör mindre anledning än eljest förefinnas att motsätta sig befrielse från ympning enligt 2 § för barn vars föräldrar anse ympningen vara för barnen skadlig.

I överensstämmelse med denna uppfattning föreslås i denna motion, att sådan lindring av ymptvånget må i lagen medgivas.

England har sedan mer än ett årtionde medgivit lindring i ymptvånget i nu nämnt avseende. Då detta kunnat ske utan att någon större olägenhet därav försports i ett land, som har så livlig förbindelse med alla jordens folk, bör även erfarenheten därifrån tala till förmån för en sådan modifikation av lagen hos oss.

I medicinalstyrelsens utlåtande anföres som skäl häremot, att en sådan befrielse kommer att vålla svårighet med tillhandahållande av tillräcklig kvantitet ympämne ifall en epidemi skulle utbryta. Huruvida detta kommer att bliva händelsen torde väl närmast vara en kostnadsfråga. Om det är möjligt anskaffa ympämne i England med dess mångdubbelt större och mera sammanträngda befolkning, bör det kunna gå även i vårt land.

Huruvida för erhållande av befrielse föräldrar eller målsman skola avgiva bestämd förklaring, att de anse ympningen medföra skada för barnets hälsa, är närmast en lämplighetsfråga. Då så är föreskrivet i

England och yrkandet därigenom möjligen kan lättare ha utsikt att vinna beaktande, föreslås ett sådant förfarande även i vårt land. I England skall sådan förklaring avgivas inför domare, detta kan icke vara lämpligt i vårt land, utan synes förklaringen böra avfattas skriftligt och avgivas till vederbörande präst, vilken har att därom göra nödiga anteckningar i kyrkoboken.

Om 4 § i lagförslaget godkännes, synes icke tillräckliga skäl vara anförda för påbjudande av obligatorisk revaccination i den stora omfattning, som i 3 och 6 §§ föreslås. I första hand måste man göra sig den frågan om nödvändigheten kräver obligatorisk ympning av alla fast anställda vid hären och flottan samt värnpliktiga vid deras första inställelse till utbildning. Vad som förut anförts angående den uppfattning om ympningens hälsofara, som många medborgare hysa, har sin fulla tillämpning även i dessa fall. Då jag icke är övertygad om nödvändigheten av detta för många synnerligen motbjudande tvång, yrkas, att mom. a) och b) i 3 § må ur lagen utgå. Vad som av sjömanshusdirektionerna och kommerskollegium anförts mot ymptvång för dem, som skola inskrivas å sjömanshus, synes mig vara övertygande för att jämväl mom. a) i 6 § må ur lagen utgå.

På grund av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av Kungl. Maj:ts proposition nr 78 med förslag till lag om skyddskoppympning;

att från skyldighet att undergå ympning enligt 2 § skall befrias barnet, då barnets båda föräldrar eller endera av dem eller barnets målsman inom sex år från barnets födelse till prästen i församlingen avgivit skriftlig försäkran på heder och samvete, att de anse skyddskoppympningen kunna medföra skada för barnets hälsa;

att det ymptvång, som innefattas i bestämmelserna under 3 § a) och b) samt 6 § a), måtte ur lagen utgå.

Till vederbörande utskott hemställes vördsamt att föreslå den omredigering av lagtexten, som ett bifall till detta yrkande kan påfordra.

Stockholm den 20 april 1915.

Bernh. Eriksson.

